

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijendijk, Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerker (red.): Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Drs W. E. Engelkes, Harderwijk; Prof. Dr F. W. Grosbeide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f2.— per jaar.

Advertentie: 35 cent per regel.

INHOUD: Het jaar 1923 V (Slot). — Uit de Schrift: Woestijn en Stad (Luc. 1:20, 26 god., Lucas 2:51, 1e god.). — Kerkelijk Leven: Zoede van den tijd. De Acta. Tot dezezelfde konklusie. Doopaanvragen per advertentie. Proeve van Gereformeerde-gemeenten-vrouwen. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Sociale Vrede VL. — Kroniek. — Wijsbegeerte. In de school der wijsbegeerte. — Kuiper-Bildgraven XCHH. — Literatuur en Kunst: Van Afrikaanschen bodem II. — Uit de Buitenl. Kerken: Wat kleingoesd. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HET JAAR 1923.

V (Slot)

En Nederland?

Zoo eindigde ons vorig artikel.

Helaas! ook hier heeft het parlementarisme een denk gekregen.

In de laatste jaren was ons parlement al lang niet, wat het vroeger was.

Ridderlijke tournooien als van Groen van Prinsterer, Thorbecke, den ouden Heemskerk, Kuiper, Bos worden sinds lang niet meer gehouden.

De ridders van den geest ontbreken wel niet. Maar anderen hebben zich tot de politieke arena toegang verschaft, wien alle ridderlijkheid vreemd is.

Ze richten zich dikwijls niet zoozeer tot hun tegenpartij in de Kamers, maar werpen hun hoofd in den nek en spreken voor de tribune.

Demagogie heeft de debatten naar beneden getrokken.

Dat bracht jaar op jaar nieuwe verzwakking van het echte parlementarisme.

Zij, die werkelijk nog ridders zijn, kunnen niet uitkomen.

Zij vinden geen hun waardige partij tegenover zich.

Maar wat op 26 October 1923 en daarna voorviel deed de deur toe.

Of de minister-president zich niet beter had moeten oriënteren onder de Kamerleden-partijgenooten, wil ik niet beoordeelen.

Of de tien dissenters onder de Roomschen niet zedelijk verplicht waren geweest te voten minister Ruys te waarschuwen, dat zij zouden tegenstemmen, evenmin.

De kwestie of er in het begin geen al te lichtvaardig spel is gedreven — hoe belangrijk ook op zichzelf — schakelen we uit.

Ook op andere vragen gaan we niet in, als daar zijn: heeft de rechterzijde de anti-vlootwet-actie, onder aanvoering van Troelstra gedreven, niet te licht geschat, en had zij daartegenover een niet minder krachtige vlootwet-actie moeten stellen, wat na de verwerping dier wet wel is geschied; was het absoluut noodzakelijk, toen er tegenstand openbaar werd de volgorde: eerst vlootwet, daarna bezuiniging te handhaven, waar nu toch de orde is omgekeerd.

Een antwoord op die vragen te zoeken, ligt buiten de taak van den overzicht-schrijver en kan beter aan meer deskundigen worden toevertrouwd.

Maar wel heeft hij in herinnering te roepen het beeld van den desolaten politieke toestand.

Elke opdracht tot nieuwe ministerie-vorming mislukte.

De rekonstruktie van de coalitie en inzonderheid van de Roomsche-Katholieke partij, faalde.

En het spook der likwidatie drong zich op.

Een enkele stem deed zelfs een beroep op de kroon om het fascisme in te voeren. Dr Verviers dankt daaraan zijn algemeene bekendheid.

Mr Patijn rekende het voor, dat aanneming van de vlootwet het land minder zou gekost hebben dan de tonnen gouds, welke de crisis verslond.

Maar men was voor geen rede vatbaar.

Troelstra had een hoog woord, maar toen het er op aankwam, dekte hij zich achter Wilant.

Deze maakte een bezuinigingsplan klaar, dat geen plan was, omdat alle details er aan ontbraken.

De leidslieden van het Nederlandsche volk leefden voor een groot deel van negatie. Zij kregen

het uit: zóó moet het niet, maar zwegen in duizend talen, als men hun vroeg: hoe moet het dan wél?

Eindelijk droeg de koningin aan de rechterzijde op een ministerie te vormen.

De koningin doet afstand van het gezag, en draagt het aan de rechterzijde over, zoo schreeuwde men links.

Daarna weigerde zij de ontslagaanvraag van het demissionaire Kabinet in te willigen.

De koningin negeert het parlement. Zij wordt een verlicht despote, zoo rumoerde men aan diezelfde zijde.

Met blijdschap zien wij de oude ministers, althans velen onder hen, en vooral onze anti-revolutionaire ministers, weerkeren.

Maar daarmee heeft het parlement zelf en bepaaldelijk de rechterzijde nog niet de noodige rekonstruktie ondergaan.

Althans, daarvan is officieel nog niets bekend. Moge 1924 die brengen.

Anders blijft het tobben.

Anders brengt de demon der likwidatie nog zeven andere demonen mee, die erger zijn dan hij.

Het einde van 1923 gaf aanleiding om vuriger nog dan in vorige jaren te bidden: o God, verlaat ons Neerland nooit.

Waar een serie hoofdartikelen het getal van vijf niet mag overschrijden, kan het kerkelijk leven hier niet meer besproken worden.

We hopen dit later of op andere wijze in te halen.

Ook zullen we daarbij de aandacht vragen voor den toestand in andere kerken. Doordat ons blad zich zeer met de Generale Synode moeide, ontstond daaromtrent zekere achterstand.

Dat moet natuurlijk goed gemaakt.

Zien wij hier alleen het vraagstuk onder de oogen: waar Europa voor het dilemma is geplaatst: likwidatie of rekonstruktie, welke verwachting mogen we in deze koesteren?

Wij hebben totnogtoe den toestand van menschelijk oogpunt gezien.

Maar wanneer we hem van Goddelijk oogpunt beschouwen, worden we voor deze ontzettende waarheid gesteld: God heeft om der zonden wil Zijn algemeene genade over Europa meer ingetrokken.

Daar en nergens anders ligt de feitelijke oorzaak. Hij heeft dit in de geschiedenis vaker gedaan.

En wat was daarvan meestal het gevolg? Ondergang van een wereldrijk.

Verwoesting eener kultuur.

Verlegging van het zwaartepunt der beschaving naar een ander deel der wereld.

En er zijn er, die denken, dat Europa die straf tegemoet gaat.

Zij behoeven zich daarvoor nog niet te laten beïnvloeden door mannen als Spengler.

Ook christenen zijn die meening toegedaan.

En zij redeneeren: God heeft Europa getuchtigd en het heeft zich niet bekeerd.

Het is verder van God afgefallen.

Zelfs van een uitwendige bekeering is geen teken te bespeuren.

De zonde tegen alle geboden Gods neemt toe.

Op behoud valt niet te hopen.

Toch moet ik even waarschuwen tegen zulk een beschouwing.

God had wel door Jona aan Ninevé laten aanzeggen, dat het zou worden omgekeerd, tenzij dan dat het zich bekeerde.

Maar zulk een speciale boodschap heeft Hij Europa niet doen brengen.

Hij heeft Spengler en anderen niet gezonden. Zij bouwen hun voorspellingen op hun rede.

Wij echter kunnen alleen steun ontleenen aan de openbaring.

En een openbaring omtrent de toekomst van Europa is ons niet geworden.

Daarom moet onze verwachting afwachting zijn.

Zelfs mogen we nog hopen.

Die hoop mogen we nooit voeden met teekenen

van verbeteringen, die men meent waar te nemen. Want zelden was de wisselvalligheid in het volkerenleven zoo groot als thans.

Maar onze hoop moet gevestigd staan op Gods barmhartigheid.

En dan rijzen voor mij op de vlammen en sulfurdampen van het ondergaande Sodom.

Waren er nog weinige rechtvaardigen in de stad geweest, dit zou niet zijn gebeurd.

God heeft nog rechtvaardigen in Europa overgelaten.

Dat is onze lichtstraal.

Aan Hem staat het het getal te bepalen.

Maar wat Hij doet „om der uitverkorenen wil“ laat zich niet indenken.

Daarin ligt de verantwoordelijkheid van het vrome volk.

Als zij niet haten den rok, die door het vleesch bevestigd is, als hun zaad zich verzwaagt met de wereld, ja, dan zal het niet lang meer duren of de val van Europa is daar.

Maar wanneer zij het voorbeeld van Elia volgen en hun Karmel beklimmen, en zich nederbuigen voor hun God, wanneer zij in volle actie zijn voor de uitbreiding van het koninkrijk van Christus in hun hart en in Europa, dan zal de Heere zich wellicht laten verblijden.

Elia was een man van gelijke bewegingen als wij en toch had op Gods bestel zijn gebed invloed op hemel en wolken.

Zou het gebed van hen, in wie iets van den geest en de kracht van Elia werkt, geen invloed kunnen hebben op ons werelddeel?

Dat de wereld al meer in de zonde wegzinkt, is vreeselijk.

Maar veel vreeselijker is het, wanneer de kinderen Gods verachten in de genade.

Bij wijze van spreken heeft God misschien het lot van Europa in de hand der rechtvaardigen gelegd.

Wat daaruit voor ons voortvloeit?

Dat wij allereerst onze harten verscheuren en belijden: wee ons, dat wij zóó gezondigd hebben.

Dat wij vervolgens als Abraham niet slechts bidden, maar pleiten om het behoud van Europa.

Dat wij in Christus' kracht met dagen van langen arbeidsduur arbeiden voor een nieuwe toekomst.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Woestijn en Stad.

„En was in de woestijnen, tot den dag zijner vertooring aan Israël“.

Lucas 1:20, 26 god.

„En hij ging met hen af, en kwam in Nazareth“.

Lucas 2:51, 1e god.

In het keerpunt aller tijden heeft God de twee, die bij elkander behooren, in de afzondering gebracht. Afgezonderd waren ze van den grooten hoop, gescheiden ook van elkander.

De een heet Johannes de Dooper.

En de ander is Jezus Christus zelf.

* * *

Ze zijn ieder voor zich het bewijs, dat in het algemeen de uitspraak niet deugdelijk is van den man, die eens zeide, dat in de stilte zich een talent en in het rumoer en de woeling van het leven zich een karakter vormde. Wat die man onder karakter verstond, was het niet in deze twee: den Dooper en Jezus Christus? Toch zijn ze beiden in de stilte, in de eenzaamheid geweest en grootgebracht. De een was in de woestijnen tot den dag zijner vertooring aan Israël, en de ander heeft zijn jeugd doorgebracht in een achter-af-plaatsje, in een achter-af-buurtje in een land, dat donker was en arm: Galilea, Nazareth.

* * *

In die afzondering ligt iets van de overeenkomst tusschen Jezus van Nazareth en den Dooper, Johannes.

Doch in de overeenkomst blijft niettemin het verschil.

Hierin is dat onderscheid gelegen: Johannes gaat in de woestijn en Jezus blijft in het stadje. Johannes is de man der ascese; al is die dan ook geenszins negatief; Jezus eet, wat men hem geeft, Johannes draagt een kleed, dat ruw is; den kemelharen mantel en den lederen gordel; Jezus kleedt zich, hoewel niet modieus, toch naar de mode. Johannes loopt de menschen voorbij en de menschen loopen hem voorbij, zoolang hij ze niet opzettelijk staande houdt; wat geven de andere woestijn-gangers, de Essenen, om den man, die hun witte kleed versmaadt evenals elk ambagsman; en wat hebben de Farizeeën te doen met den onbesneden, die hij zijn maaltijd van sprinkhanen en wilden homig alle reinigingswetten met voeten treedt? Maar Jezus gaat mee onder de menschen; den tempel schouwt hij evenmin als het ambachtsvolk. En terwijl Johannes het lot aanvaardt, dat het kind van den ouderloos moest treffen: de vroegtijdige ouderloosheid, en dan, behalve de woning van de ouders, ook die van de familie achterlaat, om in woestijnen te blijven, daar heeft Jezus den band aan gezin en familie erkend, ook toen in den tempel te Jeruzalem de dag gekomen was, die hem dit één meegaf in zijn herinnering en rijpend bewustzijn; dat hij het onfeilbare gevoel had van een onpeilbaar verlangen naar het zijn in de dingen zijns Vaders, en dat hij aan dit verlangen had kunnen voldoen ten koste van het achterlaten van vader en moeder, zonder dat ook maar een oogenblik een zweem van revolutie in zijn denken geweest was; alleen de eenvoudige logica van de evolutie was dat immers in zijn kinderlijk denken geweest? Ja, dat was een vreemde dag geweest. De ouders hadden het gevoel, dat zij hun kind hadden achtergelaten, en in het zachte verwijt, dat ze tot hem richtten, bedekt zich ook eenigermate de wetenschap van eigen schuld, die zich den troost niet laat ontgaan, die in de klacht over 't kindje meekomt. Maar voor Jezus was het eigenlijk zó geweest, dat hij zijn ouders achtergelaten had; hij was voorop gegaan, waar de weg hem leidde en de anderen, ook vader en moeder, waren bij hem achtergebleven. Toch verwijt hij zichzelf niet, toch beklagt hij de achterblijvers niet. Hij gaat mee en het moet hem alzo geschieden. Hij moet zijn in het huis zijns Vaders en in het huis zijns vaders ook.

En later, toen de knaap jongeling was, later... Herinnering, dat eeuwig goed, of dat eeuwig kwaad sterft niet in gave zielen. Houd u het sterke vermogen der herinnering voor, gij, uit uw verte, de herinnering van Jezus; en gij weet, dat elke dag, dien hij doorbracht in het huis zijns vaders, aan de tafel zijner moeder, een dag is geweest van sterke offerdaad, van ingehouden kracht, van gehoorzaamheid aan den wil zijns Vaders, die in de hemelen was.

* * *

Zoo is dan Jezus' gehoorzaamheid een neerslag van den wil van God, gelijk Johannes' woestijn-gang, wel verre van een zwak toegeven aan liefhebberij te zijn, een openbaring is van den wil van den Geest, die hem vervulde.

Er zit, met andere woorden, profetie in, dat Jezus in de stad is, en Johannes buiten de stad; dat Jezus onder de menschen, Johannes ver van hen wordt voorbereid tot de groote levenstaak.

„Wie den dichter wil verstaan, moet naar zijn land toe“, moet hem uit zijn omgeving leeren begrijpen.

Dat spreekt de ervaring.

Leg dat woord onder het gezichtspunt der verkiezing van God en het keert zich om; wie het verblijf van den dichter Gods, den profeet ook van God, wil verklaren, wete, wat God met den profeet voor heeft, met den mensch, dien Hij roept en bekwaamt tot Zijn werk.

Dan moet Johannes in de woestijn en Jezus niet. Want Johannes is zondig en klein: Omdat hij zondaar is, moet er iets van hem af; de opvliegende, kracht-mensch moet niet aan zijn driftig karakter toegeven, doch aan den drijvende Geest offeren, als hij zijn wereld straks aanpakt. Hem moet de woestijn een toom zijn en een gebit. En al is hij ter anderer zijde versierd met deugden en vol van den geest, zó zwak is toch die mensch uit zichzelf, dat het geestelijk kapitaal alleen dan ongeschonden kan bewaard blijven, indien het in die eenzaamheid wordt weggelegd, zoolang tot het in de diepten der ziel bezonken is, waaruit geen macht ter wereld het ooit meer wegnemen kan. Maar nu Jezus?

Hij is mensch van gelijke beweging als Johannes — doch zonder zonde. Zijn opvoeding is nooit besnoeiing, want in hem woont niets dat onrein is. En wat zijn deugden betreft, den band zijner ziel aan God, hem mag de Geest drijven of de satan leiden, waarheen hun wil is, maar hem bevelen kunnen zij niet.

En daarom moet Johannes in de woestijn en Jezus daar waar het leven is. Het eenige, wat aan den knaap Jezus te doen is, dat is: den tijd hem geven: op alle plaatsen zal hij dezelfde zijn, heilig, onnoozel, onbesmet.

* * *

Zoo blijkt dan ook in deze dingen de uitnemendheid van Jezus Christus boven Johannes den Dooper.

Johannes heeft geen andere taal, dan Israël te leeren, dat het is als de woestijn, als de woestijn, die hij doorkruist heeft. De woestijn moge breed en open zijn, zij is voor den koning, die met wagenen van strijd en van zege komt, toch een slop; de koning kan er niet door. En Israël is het slop, waar de genade niet doorheen kan, noch de profetie, noch de Geest. Daarom moet Johannes de woestijn zien, opdat zij het wanhopigste beeld hem leere, dat zijn prediking heeft gebracht: het beeld der woestijn. Doch meer dan Johannes is Jezus. Hij zal van de woestijn zijn dorschvloer maken; en zoo zeker als de woestijn het einde is van den koning, die ten oorlog gaat, zoo zeker is de dorschvloer het begin van een nieuwen oost. Dan blijve Jezus onder de menschen; hij bezie den dorschvloer, dien hij betreden zal en make uit addereengebroed zich zijn heiliger, dat over gebaande wegen gaat.

Johannes, de priesterzoon, wijke van den tempel. De Geest drijft hem uit de heilige stad en uit den heiligen tempel, en daarmee is Israël de slag in het aangezicht gegeven; want als God de opvoeding van den grootsten profeet van Israël aan Israël uit handen neemt, dan is daarmee Jeruzalem van zijn hooge, geestelijke plaats afgezet; het is niet langer de plaats, waar God profeten vormen kan. Doch meer dan Johannes is Jezus. Zijn roem is deze, dat hij de dienaar van den dooden tempel tot nieuwe perspectieven uitleidt met zijn wijsheid van twaalf jaren en dat hij opvoeder kan zijn, ja, de groote kracht der omzetting uit den Geest, in een opvoedingsgesticht, dat is vervallen en verstorven.

In woestijnen zij Johannes; want hij heeft te protesteeren, tegen de priesters, uit wier geslacht hij geboren en met welker wijsheid hij gedrenkt is; doch onder de menschen zij Jezus. Die protesteert tegen het leven, en veel, doch die redert, behoudert is van het verdoolde leven, die is meer.

Johannes is het zout, dat niet smakeloos worden mag en daarom in afzondering moet, in woestijnen; waarmee zal het zout gezouten worden, als het zelf smakeloos geworden is. Maar onder de menschen zij Jezus; hij zal van wat dood is en giftig als de dood, spijs bereiden voor zijn God.

Israël — de afgehouwen tronk; — dat is te zien in Johannes, den profeet, die buiten de „kerk“ gevormd is. Alle „buitenkerkelijke vroomheid“, als ze tot profeteeren in staat is, is een aanklacht tegen de kerk, dien zij, om haars levens wil, voelen moet, wil zij niet vergaan. Doch Jezus zij onder de menschen; het rijstje is hij, dat uit den afgehouwen tronk opkomt en dus er mee leven moet in het nauwste verband.

* * *

Eere onze ziel den Dooper, het Kind der woestijn, door van hem af te zien en tot Jezus te gaan...

Een groot man — dat is de zoon der woestijn. Dat is zijn kracht, maar ook zijn zwakte. Alle groote mannen zijn in de eenzaamheid geweest — in woestijnen.

Maar de Zoon des menschen is Jezus — en daarom onder de menschen. Zoon des menschen — dat is zijn zwakte. Maar deze zwakte is zijn eeuwige kracht.

K. SCHILDER.

KERKELIJK LEVEN.

— Zonde van den tijd.

Voor eenige weken gebruikten wij de uitdrukking: zonde van den tijd.

Men vroeg ons, of het woord „zonde“ door ons, Gereformeerden, niet vervangen moest worden door „jammer“.

Gaarne wil ik hierop met enkele regels antwoorden.

Ik laat alle taalonderzoek naar den oorsprong dezer uitdrukking kortheidshalve achterwege en neem haar, gelijk we deze in het spraakgebruik vinden.

En dan zou ik voor mij uit het oogpunt onzer Gereformeerde beschouwing haar niet gaarne willen missen.

Ze vertolkt zoo uitnemend, hoe wij hebben te denken over den tijd.

De tijd is een gave Gods.

De Schrift leert ons, dat wij den tijd moeten uitkoopen.

Daarin ligt reeds opgesloten, dat wij met onzen tijd niet willekeurig mogen handelen, maar dat wij als voor Gods aangezicht hebben te overwegen, wat wij met den tijd hebben te doen.

Verbeuzelen we onzen tijd aan kleine dingen, terwijl wij zooveel nuttiger arbeid konden verrichten, dan doen we daarmee zeer zeker zonde.

Dan misbruiken wij Gods gave.

Het ligt vooral in de lijn der Gereformeerde levensbeschouwing, om dit hoog ernstig op te nemen.

Ook in dien dienst ons leven door Goddelijken regel te worden gekenmerkt.

We hebben niet te vragen: wat willen wij het liefst, maar hoe kunnen wij met den tijd ons geschonken het meest tot eer van God leven.

* Nu komen er oogenblikken, dat wij daarop te antwoorden hebben: door wat rust en ontspanning te nemen.

Maar dan mogen we daarbij ons alleen laten drijven door het motief: die ontspanning zal ons natuurlijkerwijze in staat stellen tot des te krachtiger inspanning.

Als wij ons leven meer lieten beheerschen door het: hetzij dat gij eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets anders doet, doet het al te eere Gods, wij zouden onzen tijd wat nauwkeuriger afwegen.

Er zouden weinig gaven Gods, waar we zoo mee spelen als met den tijd.

En al is het dan, dat velen de uitdrukking „het is zonde van onzen tijd“ onnadrukkelijk gebruiken, dat onthefte ons niet van den plicht om er vollen nadruk op te laten vallen.

Onze zonde in deze moeten wij erkennen en voor den Heere belijden.

— De Acta.

De Acta van onze laatste Synode zijn verschenen.

Eindelijk, zullen sommigen zeggen.

Reeds, zeggen wij.

Wie er een enkelen blik inwerpt, zal respect hebben voor de werkkraft van de beide Scribae.

Met het eerste deel hadden zij het gemakkelijk. Dat is gelijk aan den rapportenbundel. Toch nog met eenig verschil. Het rapportenboek begon met het rapport over de prozaische, ja tragische kwestie der echtscheiding. Maar er was een klimax in. En het eindigde met muziekbijlagen. Thans echter zijn de later verschenen rapporten over de Zending onder de Heidenen en Mahomedanen en die onder de Joden er achter geplaatst. De laatste bladzijde geeft dus geen notenbalken te zien. Waarmee ik niet beweer, dat het nu niet in poëzie eindigt. Want wie de rapporten over de Zending als geloovige leest, beluistert daarin een stem als het ruischen veler wateren.

In het tweede deel zit de eigenlijke arbeid der Scribae. Het omvat 333 bladzijden. Na de Synode van 1818 en '19 heeft geen enkele Synode zulke lijvige Acta nagelaten als de Utrechtsche.

Misschien zal men opmerken, dat het gewicht der Acta het gewicht der Utrechtsche Synode overtreft.

Maar men verlieze dan niet uit het oog, dat hierin reeds veel vóór-arbeid voor de Synode van Assen gegeven is.

Ook deze Acta leveren het bezwaar op, dat ook de Acta van vroegere Synodes drukte en waarop we voor eenigen tijd wezen.

Het register is tegen de stof niet opgewassen. Het laat den speurder in den steek.

Of zich wel een goed register laat samenstellen, is aan rechtmatigen twijfel onderhevig.

Daarom refereeren we ons aan wat we reeds vroeger opmerkten in zake een andere inrichting der Acta.

— Tot dezelfde konklusie.

Het verblijdt ons, dat Prof. H. H. Kuyper, wiens gezag in het beoordeelen eener Synode door niemand wordt betwist, in „De Heraut“ omtrent de werkwijze der Synode tot ongeveer dezelfde konklusie kwam als wij.

Hij toch schrijft:

„Misschien zou het daarom voor een volgende Synode aanbeveling verdienen, dat na de opening der Synode iets meer tijd werd gegund aan de Commissies van praediecia om met hun arbeid gereed te komen. Al begrijpen we, dat met het oog op den tijdsduur der Synode de voorbereidende arbeid niet te lang kan duren, toch zou dit bezwaar niet overwegend mogen zijn. En op deze wijze zou men een dubbel voordeel krijgen. Vooreerst, dat de al te ingespannen arbeid der rapporteurs vermeden werd. En ten tweede, dat de praeses de onderwerpen meer in systematische orde door de Synode kon laten behandelen. En tevens zou het dan ook mogelijk wezen, dat de belangrijkste rapporten of althans de conclusies vooraf aan de leden der Synode in druk werden rondgezonden en de praeses van elke zitting een behoorlijk agendum kan ronddeelen.“

Van harte hopen we, dat deze raad, zeker niet door den eerste den beste gegeven, zal worden gevolgd.

Hiermee hebben we tevens ons overzicht, van wat de pers hieromtrent zei, vervolledigd.

— Doopaanvraag per advertentie.

Aan huwelijksaanvragen per advertentie is men al zoo zoetjes aan gewoon geraakt.

In bladen uit onzen kring worden zulke advertenties gelukkig zelden aangetroffen.

Gelukkig, zeg ik.

Want al durf ik niet strak en stijf volhouden, dat God, die volgens ons huwelijksformulier een iegelijk zijn huisvrouw met Zijn eigen hand toebrengt en daarvoor verschillende middelen gebruikt, zich ook van dit middel kan bedienen; al zijn er voorbeelden van, dat de advertentie niet per se ongelukkige huwelijken schept; zoo

is deze v
ken, ofsch
aan alle

En als
aan den
waarover

Maar v
deishad?
mag heel
Hier he

Wel
pen.
zocht

Hoe wi
eenigszin
ben he

Dat „u
een Jood.
lijk veel
van refor
om zulk

Maar d
Mogelijk
achter.

Er ontk
narium in
Hulde e

Jood zulk
hij is van
predikant
werd gew
een adve
week. Hij
kan bran
Gods die
Staat d

— Proeve

Ik had
formeerde
Maar n
het euvel
formeerde
meerden.

Ofschoo
lijk is, w
Vandaar

Het ka
het orgaa
degelijke

Toch ze
der lezers
resseert.

Ds Ker
voor „Op
heid, bij
denk zoo
ook niet
heugen.

Maar m
onderwerp
ders dan

Vergis
het bij 66

Dat zijn
Bart is

„Uitlegger
woetgierig

Het ge
en geeft
vroomheid
wordt.

Sinds
elkander.

Zij heb
sen, welk

In het
zijn ze a

Het is
te nemen

Ba
een de
volgen

Ke
Ba
van 'v

Dus
gonpak
Ke

wonder
grote
Ba

Jood
len c
een la

zonde
door
„Het i

waren
feestda
des H
Hiskia

zwel.
o.a. m
lijkt
benim
op to
n.l. te
Goede
kwam